

Kunsthistorie

Programfag kunst

Omfang: 168 timer

Formål og perspektiv

Målet med programfaget kunsthistorie er å skape en innsikt i hvordan tanker, følelser, verdier og ideer hos mennesker til ulike tider har kommet til uttrykk i kunst og arkitektur. Elevene skal få kunnskap om og forståelse for utviklingen av kunsten, fra den tidlige begynnelse fram til vår egen tid, med hovedvekt på den vestlige verdenskunst og arkitekturhistorie. I opplæringen vektlegges de forskjellige periodenes ulike formspråk. Elevene skal opplæres til å se, beskrive, tolke og forstå ulike stiler og kunstneriske uttrykk. Elevene skal få en forståelse for kunst- og kulturhistorie som et vitnesbyrd om menneskets kulturelle utvikling. I kunsthistoriefaget øves elevene til bevisst refleksjon over fortiden og dens betydning for nåtiden. Vi trenger historien for å forstå den virkeligheten vi er en del av. Videre skal det skapes innsikt og forståelse for den særegne norske kunsthistorien sett i sammenheng med kunstens utvikling i den vestlige verden. Nåtiden endrer hele tiden hvordan vi ser på historien. Elevene får innblikk i kunstens unike potensial som arena for refleksjon og erkjennelse i samfunnet. Ved å knytte sine egne følelser til et mangfold av uttrykk og stiler blir elevene kjent med estetikens eksistensielle betydning i tidligere og nåværende kulturer og samfunn. Arbeid med ulike kunstnerbiografier som har preget kunsthistorien gir innblikk i menneskers kamp for å uttrykke sine livserfaringer i et personlig formspråk. Det gir elevene et unikt grunnlag til å reflektere over sin egen personlighet og sitt eget ståsted i livet.

Kjerneelementer

Kunst i kontekst

Kjerneelementet kunst i kontekst handler om å forstå seg selv som skapende og sansende menneske i forhold til en fortid, nåtid og fremtid. Fortiden er med på å forklare nåtiden og gi perspektiver for fremtiden. Gjennom arbeid med kunsthistoriske perspektiver skal elevene opparbeide seg innsikt i og oversikt over viktig strømninger, stiler, temaer og epoker. Hvordan endret menneskenes kulturforståelse og kunstuttrykk seg i overgangen fra et jeger- og sankerliv til et liv i jordbrukssamfunn? Hvilke vesentlige kunsthistoriske strømninger blomstrer i det tusenåret vi omtaler som middelalderen? Hvordan ble menneske- og verdensbildet påvirket av den vitenskapelige, teknologiske kunstneriske og samfunnsmessige utviklingen som begynte på 1500-tallet, og hvordan speiles dette i kunst og arkitektur? Hvordan har kunstbegrepet endret seg i det 20. århundre?

Observasjon, estetisk opplevelse og begrepsdannelse

Kjerneelementet observasjon, estetisk opplevelse og begrepsdannelse handler om observasjon og opplevelse av samspillet mellom ulike farger, former, motiver og fortellinger. Kjerneelementet handler om å øve opp sin observasjonsevne og å bli bevisst sin egen måte å

betrakte et motiv på. Kjennskap til sentrale strømningen i kunsthistorien gir dem en rik referanseramme. Å utvikle et språk for kunst og bli kjent med sentrale estetiske begreper står sentralt i kjerneelementet.

Kilder og metode

Kjerneelementet handler om at elevene nysgjerrighet skal vekkes, og at de skal være aktivt kunnskapssøkende og skapende ved selv å gjennomføre undersøkelser i faget. Elevene skal innhente, tolke og bruke kunsthistorisk materiale som kilder i egne fremstillinger. Ved hjelp av kritisk arbeid med kilder, skal elevene kunne undre seg, og reflektere over kunstverk og strømninger i fortiden, og vurdere hvordan ulike ideer og uttrykk oppstår. Elevene skal gjennom arbeid med kunsthistorisk materiale vurdere og skille ut kvalitetsinformasjon i en moderne verden der informasjonsflyten er voksende.

Kompetansemål

Målet for undervisningen er at eleven skal kunne:

- utforske og analysere kunstverk og ulike kunststrømningers særpreget på grunnlag av den kulturhistoriske konteksten
- reise relevante problemstillinger med utgangspunkt i et kunsthistorisk materiale
- kunne beskrive ulike strømninger og epoker i kunsthistorien som helhet
- sammenligne og diskutere ulike epokers stil og håndverksmessige særpreget
- sette samtidens kunstuttrykk i et historisk perspektiv
- ha innsikt i sentrale diskurser og teoretiske perspektiver knyttet til kunsthistorien og samtidskunsten
- oppsøke, hente og bruke kunstreferanser fra ulike kilder, finne og vurdere relevant kildemateriale
- drøfte kunst ved å bruke faglige begreper muntlig og skriftlig

Innhold og arbeidsmåter

Opplæringen i kunsthistoriefaget fordeles over tre. En kunsthistorietime kan bestå av en rytmisk veksling mellom repetisjon, oppklarende plenumssamtaler rundt gjennomgåtte tema og problemstillinger, individuelt arbeid med dette stoffet, og så tilegnelse av nytt fagstoff i fellesskap. Vi nærmer oss fagstoffet både teoretisk og kunstnerisk. Det betyr at elevene ikke bare redegjør for de ulike kunststrømningene skriftlig, men også lever seg inn i de forskjellige epokene og stilene gjennom eget arbeid med tegning og maling. Opplæringen i kunsthistorie er konsentrert rundt kunstuttrykk og strømninger som kan forstås som symptomer på tendenser i ulike historiske epoker. Læreren bør vektlegge fagstoff som fremmer elevens forståelse av hvilke drivkrefter og utviklingsimpulser som kommer til uttrykk i kunsthistorien.

Opplæringen skal ivareta muligheter for flerfaglighet og til fordypning. Den må være variert og legge til rette for at elevene får mulighet til å ta i bruk flere sider av seg selv, og den må åpne for at elevenes kompetanse kan komme til syne på ulike måter. Læreren skal legge til rette for muntlige, skriftlige og praktiske læringsaktiviteter, både individuelt og i samarbeid. Elevene skal kunne utforske kunsthistorie, undre seg og reflektere over real- og idéhistoriske

forhold og sammenhenger som speiles i kunsten. Undersøkelsene kan munne ut i muntlige, audiovisuelle, eller skriftlige presentasjoner.

Gjennom presentasjon av eget arbeid, ved å lytte til andres presentasjoner, og ved å delta i faglige samtaler, opparbeider elevene muntlige ferdigheter. Kunsthistoriefaglig skriving øves gjennom å planlegge, utforme, og presentere presist og selvstendig skriftlige tekster med et fagspråk tilpasset formål og mottaker. Elevene skal også få trening i å skrive for å utvikle og strukturere tanker og forståelse for skriving som en metode for å lære i faget. Elevene skal øves i effektiv bruk av digitale kommunikasjonsverktøy og annen teknologi for å finne informasjon og kilder, gjøre kritiske vurderinger av kildenes verdi og troverdighet, samt å anvende IKT som formidlingsverktøy. Det er naturlig at ikke alle kompetansemålene har like mye fokus på hvert trinn.

Følgende inndeling er forankret i steinerpedagogiske prinsipper:

Vg1: I Vg1 konsentrerer opplæringen seg om den eldste kunsthistorien gjennom studier av konkrete artefakter. Her skal elevene danne seg et bilde av den tidlige kunsthistorien fra istiden til romertiden.

Vg2: I Vg2 er det kunsthistorien fra tidlig kristen tid og hele veien frem til den gryende modernismen på slutten av 1800-tallet som er temaet. Her er det naturlig å arbeide noe mer reflekterende og med mer sammensatte fenomener. I Vg2 sees kunsten mot et større kulturhistorisk bakteppe. Det er også naturlig å jobbe med kildekritikk og å oppøve forståelse for samspill mellom kunst og samfunnsliv.

Vg3: I Vg3 der undervisningen fokuserer på modernisme og samtidskunst, flettes noe estetisk teori inn i den mer klassiske kunsthistoriske undervisningen. Her er det rom for å arbeide mer med abstrakt tenkning og for å øve opp evnen til å forholde seg til ulike teoretiske perspektiver. Det bør være fokus på å utvikle et faglig begrepsapparat. Det er også naturlig å jobbe med analyser av ulike kunstuttrykk og deres forhold til ulike tankestrømninger i samtiden, men også med kunstens forhold til samfunnsliv og politikk. Kunsthistorie integreres i arbeidet med fordypningsoppgaven i andre delfagene

Vurdering

Underveisvurdering

Underveisvurdering skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i kunsthistoriefaget. Elevene viser og utvikler kompetanse når de deltar aktivt muntlig og skriftlig i bildeanalyse, gjør egen research på epoker og strømninger i kunsthistorien, og formidler disse teoretisk og kunstnerisk. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de anvender et fagspråk til å drøfte ulike fenomener, verk og strømninger. Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får utvikle et blikk for visuelle detaljer, og tilegne et vokabular for å beskrive ulike kunstneriske fenomener og uttrykk. Læreren skal være i dialog med elevene om deres faglige utvikling. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglige utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle sin kompetanse i faget.

Standpunktvurdering

Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i faget ved avslutningen av opplæringen. Grunnlaget for standpunktkarakteren i faget baserer seg på en samlet vurdering med vektlegging av kompetansenivået nærmest avslutningen av opplæringen. Sluttvurderingen bygger på tilstrekkelig mange og ulike vurderingssituasjoner, der fagets kompetansemål er representert. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist sitt faglige nivå. Læreren skal sette karakter i kunsthistorie basert på kompetansen eleven har vist gjennom skriftlige, muntlige og praktisk-kunstneriske presentasjoner av kunsthistoriske emner og problemstillinger. Eleven skal ha én standpunktkarakter i programfaget.